

„Euntes ergo, docete omnes...” A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem
Egyházzene Tanszéke és az Egyházzenei Társaság emlékkonferenciája
Dobszay László születésének 81. évfordulója alkalmából | 2016. február 2.

EGYHÁZZENE
A BUDAPESTI EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEMEN:
OKTATÁS, MŰVÉSZET ÉS TUDOMÁNY

Mindenekelőtt: köszönetet szeretnék mondani az Egyházzene Tanszoknak, tanárainak az itt eltöltött 12 évért, mindenért, amit kaptam: tudást, szemléletmódot, tanári példaképeket, művészi élményeket és liturgiaszeretetet.

13 évesen orgonáltam először szentmisén, nagyszüleimnél, egy Vas megyei kis faluban. Már akkor éreztem, hogy az egyházi zene nélkül bizonyosan nem lehet teljes az életem. A kántorképző elvégzése után ezért jelentkeztem a Zeneakadémia Egyházzene szakára, és ott is maradtam a doktorképzés végéig. Az egyházzene-tanári diploma mellett ének-zene, karvezetés és zeneelmélet tanári képesítést is szereztem az ELTE-n illetve a Zeneakadémián. A doktoriskola elvégzése nemcsak tudományos érdeklődésemből fakadt, hanem oktatási pályalehetőséget is jelentett számomra. 2000 óta oktatok az ELTE BTK Zenei Tanszékén, ahol doktori fokozat nélkül jelenleg nem lehet oktatói álláshelyet betölteni. A tanítás mellett a Belvárosi Főplébániatemplomban kántorkodom és kontinuuozom, immár 16 éve, önkéntesen, szívvel-lélekkel.

A Zenei Tanszék fő profilja az énektanárképzés, itt nem kap kiemelt helyet az egyházzene, csak annyiban, mint az általános zenekultúra része. Arról szeretnék tehát beszélni, hogy az ELTE-n milyen egyházzenei oktatási, művészeti és tudományos munka folyik, valamint, hogy az Egyházzene Tanszakon kapott tudást én magam hogyan tudtam továbbadni. A szűk időkeret miatt csupán egy-egy kiragadott példára lesz lehetőség.

(1) EGYHÁZZENE–OKTATÁS

Az ELTE Zenei Tanszékén Ének-zene alapszakon tanulnak hallgatóink. 2006-tól új lehetőségként **egyházzene specializációt** vehetnek fel, a BTK más szakos hallgatói pedig **egyházzene diszciplináris minort**. Ezek felelőse: Déri Balázs tanár úr. Az 50 kredites specializáció nem gyakorlati egyházzenei szakembereket képez, hanem differenciált szakmai ismeretet, egyháztörténeti-liturgiai-zenei műveltséget kíván adni. Itt tanított Dobszay Ágnes tanárnő, az Egyházzene Tanszak mostani vezetője. A képzési forma jelenleg pihen, sajnos évek óta nincs egyházzene szakirányos hallgatónk. Az én személyes feladatomban a népének tantárgy tanítása volt, Dobszay László tanár úr órái alapján. Áthallgattunk a Zeneakadémiára is: a protestáns graduál- és népénekénekanyagról Papp Anette tartott magas színvonalú órát.

Fontos megemlíteni, hogy az Ének-zene alapszakon nemcsak specializációban, ebben a sajátos képzési formában jelenik meg az egyházzene, hanem az egyes tantárgyakon belül is: pl. vezénylési gyakorlat, magánének, zeneelmélet, szolfézs és a vegyeskari próbák.

Kórusvezetőink célja, hogy hallgatóink minél szélesebb körű repertoárismerethez jussanak, tanuljanak az európai kórusmuzsika egyházzenei vonulatáról is, a reneszánsz motettairódmától kezdve Mozart miséin át egészen a kortárs művekig (pl. Ligeti, Penderecki, Nystedt).

Gregorián vezénylésre is sor kerül a Mester-szak végén. Magánénekből néhány gregorián tétel mellett főként a barokk oratórikus irodalom szerepel a tananyagban.

Szolfézs és zeneelmélet órán a liturgikus időszaknak megfelelő zenei anyagot tanítjuk az adott kor stílusjegyeit, pl. a tavaszi félévben nagybójt-húsvét ünnepköréhez kapcsolható művek kerülnek sorra (Martini motetták, Liszt *Via Crucis, Krisztus, Schütz Feltámadási történet...*)

A Zenei Tanszéken az én fő feladatomban a zeneelmélet-órák tartása. Az Egyházzene Tanszak szemléletmódját továbbadva pl. gyakran kontinuózunk, törekszünk a jó kottakép iránti igényességre nevelésre (pl. hogyha 3-4 #b előjegyzéssel látnak Palestrina művet, gyanakodjanak), arra, hogy ne csak az 1000 év kórusát nyissák ki, hanem összkiadásokat, alapvető lexikonokat...

Az én személyes szerepemről szólva szeretném Batta András nekrológiáját idézni Dobszay tanár úrról: Dobszay László „olyan tanár egyéniség volt, akitől nemcsak a legmagasabb fokon lehetett elsajátítani mesterségünk több diszciplínáját, hanem aki életre szóló munkaprogramot is adott, kinek-kinek, személyre szabva, más-más szinten, a spirál más-más «körében»”. Nekem a belvárosi templom zenei életének kutatását adta ilyen életre szóló programként. A nagy múltú templom volt Liszt Ferenc hazai egyházzenei működésének központja: számos művét vezényelte itt. Mivel a templom igen közel fekszik az ELTE Trefort kerti campusához, egy-egy zeneelmélet órát a templomba költöztettünk. A hallgatóknak ez élményt adott: rövid Liszt-orgonaművel, vagy kórusművel, kamaradarabokkal készültek, énekeltek koncerten és liturgiában is, és tanárukat is látták az egyházzenei gyakorlatban, vezényelni, orgonálni, számozott basszusról játszani, ahogy én is láttam egyetemi tanulmányaim alatt saját tanáraimat sokrétű egyházzenei feladatokban. **1. KÉP** (2009. zeneelmélet óra), **2. KÉP** (2010. 10 órás szentmise).

(2) EGYHÁZZENE–MŰVÉSZET

Itt a Zenei Tanszék vegyeskarának működését emelem ki. A kórus gyakran utazik, a világ számos országában énekeltek nemcsak versenyen, hanem templomi koncerten és liturgiában is. Csak kettőt említek ezek közül: tavaly Lyonban énekeltek a Fourvière-i Miaszonyunk bazilikában, ami Franciaország egyik legjelentősebb egyházi központja. **3. KÉP** (2015 Lyon) A koncerten többek között Mozart *Vesperae solennes de confessore* című művéből és Esterházy Pál: *Harmonia caelestis* című gyűjteményéből szólaltattak meg részleteket. Mindszenty Zsuzsánna tanárnő révén pedig mintegy 25 éves kapcsolatunk van Czifra Jánossal és a salzburgi Dómmal. Hallgatóink többször is énekeltek a dómban a vasárnapi 11 órás szentmisén.

A nagy egyházi eseményekhez is csatlakozik a kórus, pl. (2014. április 27-én) XXIII. János pápa és II. János Pál pápa szentté avatásának napján a Teréz templomban énekeltek. **4. KÉP** (2014 Teréz templom)

Az idei tanévben Händel: *Sámson* című oratóriumának magyarországi bemutatójára készül a vegyeskar, mely 2016. február 28-án lesz a Zeneakadémia Nagytermében.

(3) EGYHÁZZENE–TUDOMÁNY

Nagyon fontos terület, hiszen Kodály nyomán Dobszay tanár úr szavait idézve: „A tudós annál külön, minél több van benne a művészből, és viszont.”

Hálával emlékezem Dobszay tanár úrra, aki sokat segített első tudományos cikkem megírásában. Tudta, hogy ezt megírni a legnehezebb. Együtt rendeztük el az anyagot fejezetekre, tanácsot adott, mit, hogyan írjak, kit keressék meg szakmai kérdésekben.

Magam is publikálok a Magyar Egyházzeneben, és emellett tudományos műhelyben is munkálkodom. Új kezdeményezésről számolhatok be e téren: elindult az együttműködés az ELTE Vallástudományi Központ Liturgiátörténeti Kutatócsoportja és a Zenei Tanszék között. A Kutatócsoport vezetője Földváry Miklós István, akivel személyes ismeretségünk szintén az Egyházzene Tanszakra vezethető vissza, latinra tanított engem. A Kutatócsoportban a zenei részt olyan tapasztalt kollégák erősítik még, mint a szintén most előadó Mezei Jánosné Csonka Szabina Babett és Szaszovszky Ágnes (szintén volt ELTE-s és Egyházzene Tanszacos hallgatók, mint én voltam).

Egy videofelvétellel szeretnék búcsúzni. Többszörös kötődése van mind az ELTE-hez, mind az Egyházzene Tanszakhoz. 2001-ben készült, és a kórusénekesek között ott láthatjuk a mai kon-

ferencia néhány előadóját (Pálmai Árpád, Czifra Orsolya), és más régi hallgatót is. Egyben Csuthy Istvánra is emlékezünk, aki szintén énekel ezen a felvételen (†2010). Elhangzik Liszt Ferenc: *Ave Maria*-ja, énekel az ELTE Pro Musica vegyeskara énekel az Aquileiai Nagyboldogasszony bazilikában (Itália), vezényel Dr. Erdős Ákos.

<http://www.youtube.com/watch?v=-zxmgEGQqlM>

Dr. Horváth Ágnes
2016. február 2.